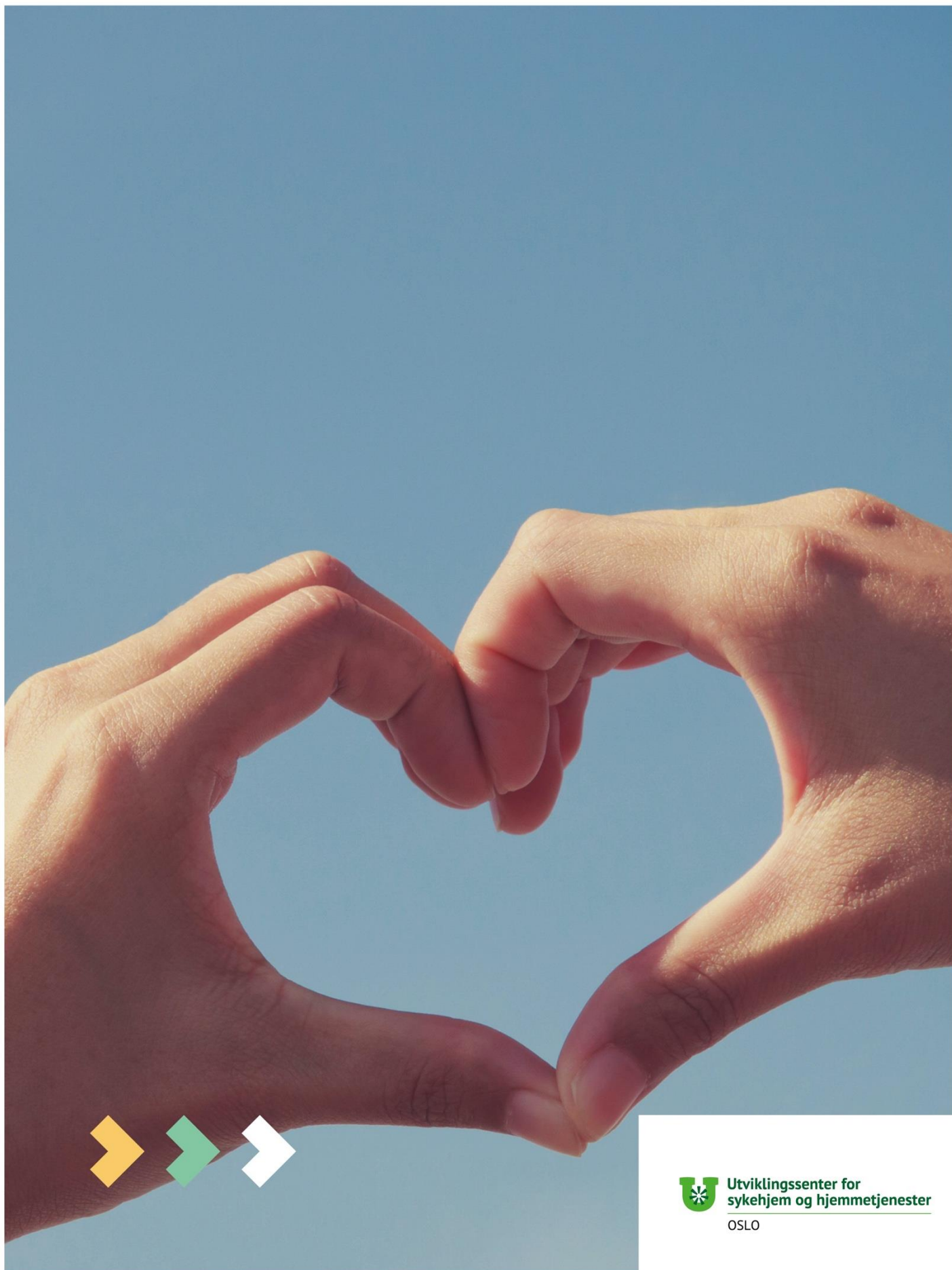




Oslo

Senter for fagutvikling og forskning



Utviklingssenter for
sykehjem og hjemmetjenester

OSLO

Innhold

Bakgrunn	3
Kartlegging.....	4
Samarbeid med tjenstedesigner.....	8
Kvalitetssikring.....	11
Digital refleksjon.....	13
Driftsmodell.....	14
Forankring	15
Kommunikasjonsplan	16
Veien videre	17

Bakgrunn

Økt fokus på uro og utagerende atferd, personer som motsetter seg helsehjelp og nye pasientgrupper med komplekse og sammensatte behov i kommunehelsetjenesten har avdekket et behov for økt kompetanse om målrettet miljøbehandling. Kunnskap om og fokus på personsentrert omsorg og Gundersons miljøprosesser (Engedal, K. og Tveito, M. red.2019) Alderspsykiatri, Nasjonalt kompetansesenter for aldring og helse. Tønsberg, Forlaget aldring og helse – akademisk), vil styrke forebyggende innsats mot uønskede hendelser. Personer med kognitiv svikt, ved psykiske sykdommer og ved demens, kan tidvis oppleve angst, uro, tilbaketrekning, motsette seg helsehjelp eller ha utagerende adferd. Utagerende adferd kan påvirke pasientsikkerhet, og det kan ha innvirkning på arbeidsmiljø og HMS. Målrettet miljøbehandling kan bidra til bedret kommunikasjon og dempe angst og uro, og dermed gi økt velvære og mestring. Medarbeidere kan oppleve at de får økt forståelse og trygghet, og dermed mestre jobben bedre. Dette vil igjen øke trivselen.

Oslo kommune, Helseetaten, ved Senter for fagutvikling og forskning / Utviklingssenter for sykehjem og hjemmetjenester i Oslo har gjennom en årrekke utviklet og tilbudt kompetanseheving innen miljøbehandling på basis- og fordypningsnivå. I 2020 og i 2021 ble SFF/USHT tildelt innovasjonsmidler fra Statsforvalteren for å revidere eksisterende tilbud. Vi ønsket blant annet å vurdere hva som egner seg for fysiske fagsamlinger, hva som egner seg for praktisk trening, hva som egner seg for digitalisering og hva som krever prosessveiledning. Vi hentet innsikt hos pasienter, beboere, pårørende, medarbeidere og ledere. Vi knyttet til oss en webdesigner for å digitalisere deler av tilbudet. Vi har nå utviklet en modulbasert modell og har fylt læringspakkene med innhold. Modellen er åpent tilgjengelig her <https://www.utviklingssenter.no/miljobehandling>

Vi har møtt stort engasjement og entusiasme hos medarbeidere og ledere i innsiktsarbeidet og pilotfasen. Når vi nå går over i en driftsfase er det grunn til å tro at det reviderte kompetansehevingstilbudet vil ha stort potensiale. Innholdsmessig vil flere av innsatsområdene i «Leve hele livet – reformen» dekkes, og da særlig aktivitet og fellesskap. Vi jobber kunnskapsbasert, og erfaring fra andre satsinger er at pilotering og implementering går lettere der hvor tjenestestedene har god lederforankring og lokal mentor. Det er behov for å fremstille kompetansepakkene med godt innhold, format og enkelt språk, samt utforske ulike metoder for refleksjon digitalt. Vi har lært gjennom pandemien at digitale plattformer kan brukes i stor grad.

Det er i det videre ønskelig å utforske på hvilken måte gjennomgått kompetanseprogram skal dokumenteres. Det finnes ulike muligheter; manuelt utstedt kursbevis og/eller automatisk registrering og integrasjon i kompetansemodul i HR system mm.

Kartlegging

Innsiktsarbeid ble gjort ved 7 langtidshjem, 1 helsehus og 4 bydeler. Beboere, pasienter, pårørende og nærmere 30 ansatte med tverrfaglig bakgrunn ble i første omgang intervjuet. Av avdelinger var psykiatrisk, skjermet demensavdeling, forsterket skjermet demens avdeling og somatisk avdeling representert.

Beboerne på avdeling for yngre personer med demens, psykiatriavdeling og skjermet demensavdeling ble stilt følgende spørsmål:

«Vi skal lage et nytt kurs som handler om miljøbehandling. Hva synes du må være med i dette kurset?»

En sykepleier stilte beboerne spørsmålet ordrett. Samtlige beboere uttrykte usikkerhet rundt begrepet miljøbehandling. For å gi beboerne innblikk i og forståelse for begrepet ble Store medisinsk leksikons definisjon på miljøterapi benyttet:

Miljøterapi er en systematisk og gjennomtenkt tilrettelegging av miljøets psykologiske, sosiale og materielle/fysiske betingelser i forhold til individets og gruppens situasjon og behov. Hensikten med miljøterapien er å fremme individenes muligheter for læring, mestring og personlig ansvar.

Beboerne hadde noe vansker med å skille på hva de selv ønsker versus hva de tenke er viktig å formidle i et miljøbehandlingskurs. Under følger beboernes svar. Sykepleieren har ikke endret formen de har svart på.

Beboere hadde følgende innspill:

- Det å bli sett hørt og verdsatt.
 - Det å få brukt sine evner
 - Forutsigbarhet.
 - Få tatt vare på både sin fysiske og psykiske helse (her ble det eksplisitt nevnt legetilgang).
 - Få hjelp til å ivareta relasjon med venner.
 - Arbeidsstue og prest.
 - Savner mere fellesunderholdning (med munnbind) selv om det er «koronatider». Ellers fornøyd med tilbudene vi hadde før.
 - Savner felles treningsaktiviteter i treningsrommet på huset. Mere motiverende enn å trene der alene. Ønsker et treningsfellesskap med leder/instruktør. (Beboer var aktivt med i Frisklivssentralen før Corona)
 - Kan tenke seg filmkveld/temakveld etterfulgt av diskusjon.
- Viktigste av alt er tur og musikk. Gjøre ting sammen. Synge og danse. Snakke om Frankrike.
- Kose seg og spise god mat. Synge og spille. Gjøre noe hyggelig sammen. Ikke bare se på tv ;)

Pårørende ble stilt følgende spørsmål:

- **Hva er viktig for deg som pårørende, at helsepersonell har av kunnskap når det gjelder miljøbehandling?**
- **Hva synes du må være med i et slikt kurs?** (Vedlegg 1 fullversjon)

Miljøbehandling var også et nytt begrep hos noen pårørende og måtte tydeliggjøres.

Pårørende var opptatt av hva fysiske omgivelser kan bety for trivsel:

«Jeg ville tro at fysiske omgivelsene betyr mye for trivsel. Men jeg antar at de kan også variere fra individ til individ. F eks kan malerier på vegen virke beroligende, eller kan det for noen betyr stress (ikke nødvendigvis bare på grunn av motiv). Og det handler om utforming pga. synsoppfattelsen (fargevalg).»

Pårørende var opptatt av å samle gode erfaringer med miljøbehandling fra andre institusjoner:

«Da er det ofte lurt å samle gode erfaringer fra institusjoner som har «best practice» på enkelte elementer i miljøbehandlingen. En slik institusjon virker for meg er Villa Enerhaugen.»

Pårørende var opptatt av individuell tilpasning og hvordan man kommuniserer med beboerne:

«Kommunikasjon: snakke tydelig, enkle setninger, godt norsk (!)»

«At de kjenner, lytter til og spør hva slags miljøbehandling pasienten vil ha. Min mor elsker å danse f.eks. Hvor ofte gjør hun det? Snakker dere noen ganger engelsk? At hun blir stimulert intellektuelt, kulturelt og at hun får smake på sterk krydret mat (hun elsker det). Jeg gav henne en IPA øl en gang og hun lyste opp.»

«Hva med yoga, Thai Chi, matkurs (lage indisk)?»

Medarbeidere i bydel, på langtidshjem og helsehus ble stilt følgende spørsmål:

1. Hvilke metoder innen miljøbehandling bruker du/dere på din avdeling/ ditt daglige arbeid?
 - a. *Avklare om det er forskjellige metoder til ulike pasient-/beboergrupper.*
 - b. *Avklare hvilke pasientgruppe de har på avdelingen*
 - c. *Merk demens med D og psykisk helse med P*
2. Hvilke andre muligheter innen miljøbehandling kan du tenke deg?
3. Hvordan jobber dere/din avdeling med kompetanseheving innen miljøbehandling?
 - a. *Kollegaveiledning?*
 - b. *Hva med kursing?*
 - c. *Kompetanseplaner?*
 - d. *Forankret hos leder?*
4. Kjenner dere til / er din avdeling med på ABC – demens og/ eller psykisk helse?
 - a. *Antagelse at de bruker Mil mer?*
 - b. *Muligheten for å delta i ABC konseptet?*
5. Hvilket IKT - utstyr har dere tilgjengelig?
 - a. *Mulige begrensing?*
 - b. *Muligheter?*
6. Annet?

Basert på kartleggingen og SFF/USHT sine egne fagkonsulenters erfaring lagde vi en skisse over hva den digitale kompetansepakken skal inneholde. Denne skissen ble presentert på workshop 1 med deltakerne. Workshopen ble gjennomført digitalt, med en fellesdel og gruppearbeid.

Med tilbakemeldinger fra workshop 1 lagde vi skisse nr. 2 med et teori – og verdigrunnlag og fem miljøbehandlingsmetoder. Denne skissen ble presentert i en ny workshop.

Workshop 2 ble også gjennomført digitalt, på samme måte som workshop 1. Med tilbakemeldinger fra workshop 2 lagde vi skisse nr. 3, der vi også la inn innspillene vi fikk fra beboere og pårørende.

Dette resulterte i 4 moduler:

- Personsentrert omsorg – en vei til verdighet
- Musikk og sang – en vei til trygghet og samspill
- Fysiske omgivelser – en vei til mestring og aktivitet
- Måltider og mat - en vei til gode opplevelser

Medarbeiderne ønsker i tillegg:

- Erindring
- Dyreassistert terapi og dyreassistert aktivitet
- Sansehage/grønne inne – og uterom
- Fysisk trening og aktivitet

Samarbeid med tjenstedesigner

Gjennom siste året i prosjektet har vi samarbeidet med en tjenstedesigner som har jobbet med den tekniske oppbygningen av kurset, samt rådgivning og veiledning innen pedagogikk, design, kommunikasjon og klarspråk. Hovedfokuspunktene tjenstedesigner jobbet med var:

Tverrfaglig fokus

Kurset ble bygget opp av fagpersoner innen demens og psykisk helse. Med en tjenstedesigner som ikke har ekspertise innen noen av feltene var det noen i teamet som kunne påpeke dersom et av områdene fokuserte mer eller ikke på et av fagfeltene.

Personas

Når vi digitaliserte kursinnholdet jobbet vi med å ha sluttbrukeren i fokus. For å spisse tilbudet til riktig målgruppe startet vi med å utvikle to personas.

- Personas 1: Medarbeider nærmest pasienten
- Personas 2: Leder av kurs /ressurspersoner/superbrukere/mentor

For å nå frem til personas 1 var vi avhengig av personas 2. Og dermed satte vi i gang med to parallelle løp. En for å utvikle og digitalisere kursinnholdet og en for å lage en modell for gjennomføring.

Åpen nettside

Siden målgruppen har ulike digitale forutsetninger har vi jobbet for at innholdet skal være så lett tilgjengelig som mulig. Derfor er innholdet lagt på en nettside som er åpent for alle. Vi har også laget en side som forklarer mer om selve kurset med anbefalinger for gjennomføring. Dette gjør at kurset også kan tas på eget initiativ uten å driftes gjennom USHT. Og det er mulig å bruke siden som repetisjon etter gjennomført kurs.

Visuelle virkemidler

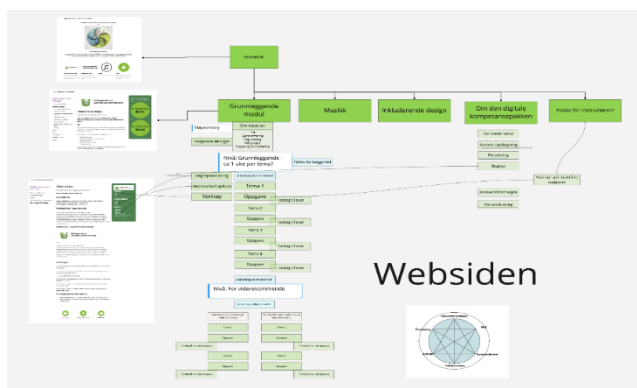
De visuelle virkemidlene brukt i kurset er utarbeidet av grafisk designer i henhold til USHT sin designprofil. Det er lagt fokus på det gjenkjennbare, repetisjon og enkle former som kan passe også i videre moduler.

Pedagogisk oppbygning

Kurset bygger på den didaktiske relasjonsmodellen. Oppbygningen av modulene er lik, og er pedagogisk lagt opp med variasjon i innholdet (video, lyd, lenker) og refleksjonsoppgaver mellom hvert tema. Malen for oppbygningen er lagt klar, slik at denne kan benyttes i videreutvikling av nye moduler.

Klarspråk

Klarspråk er viktig for å nå en stor og variert målgruppe. Innholdet i kurset er komplisert nok, så vi har jobbet for å ikke la språket gjøre det enda mer komplisert. Vi har jobbet etter Oslo kommunes språkprofil.



Se vedlegg 2 for større format

Videre digital gjennomføring

For å ha en bærekraftig gjennomføring og drift av kurs også fremover, er det tilrettelagt for et digitalt kurslokale (på Teams) som kan benyttes til oppstartsmøter og mer åpne mentormøter. Dette ligger tilgjengelig til bruk når den digitale modenheten i Oslo kommune er såpass at dette ikke blir en stor terskel for kursdeltakerne å melde seg på. Dette digitale kurslokalet er ikke tatt i bruk ved prosjektets avslutning.

Måltrettet miljøbehandling

Velkommen til den digitale kompetansepakken om måltrettet miljøbehandling

På denne siden finner du flere moduler som vil gi deg teoretisk og praktisk kunnskap om hvordan du kan benytte måltrettet miljøbehandling i møte med hjemmeboende, beboere eller pasienter i ulike aldre og med forskjellige sykdommer og lidelser.

Modulene passer til deg som arbeider innen helse- og omsorgstjenesten. Vi anbefaler deg å gå igjennom modulen Personsentrert omsorg – en vei til verdighet før de andre modulene. Her vil du finne teori som gir et grunnlag for å utføre måltrettet miljøbehandling.



Om den digitale kompetansepakken

Dette er en samleside om den digitale kompetansepakken. Her finner du kursbeskrivelse, opplæringsoppbygning og informasjon for deg som skal arrangere gjennomgang av opplæringen sammen med dine kollegaer.



Personsentrert omsorg - en vei til verdighet

Denne grunnleggende modulen om miljøbehandling bør du gå igjennom før du fordyp deg i de andre modulene. Her vil du lære grunnleggende kunnskap som er vesentlig for å utføre måltrettet miljøbehandling.



Fysiske omgivelser - en vei til mestring og aktivitet

I denne modulen vil du lære mer om fysiske omgivelser som miljøbehandling i personsentrert omsorg for personer med psykiske sykdommer eller demens.



Musikk og sang - en vei til trygghet og samspill

I denne modulen vil du lære om musikk og sang som måltrettet miljøbehandling. Du lærer om hvorfor, og også hvordan du kan bruke musikk og sang i omsorgen for personer med demens eller psykiske sykdommer.



Måltider og mat - en vei til gode opplevelser

I denne modulen vil du lære om hvordan du kartlegger og tilrettelegger for at personer som bor hjemme, eller i omsorgsbolig, på sykehjem, helsehus, dagsenter og dagaktivitetstilbud kan klare mer selv under hele eller deler av måltidet.

Kvalitetssikring

Innhold

Flere medarbeidere ute i tjenestene ble bedt om å lese gjennom de ulike modulene med sitt fagspesifikke blikk på kognitiv svikt, psykisk helse, demens, med bydelsperspektiv for hjemmeboende, med perspektiv på pasient/beboer i institusjon. Ledere ble også bedt om å lese gjennom fra sitt ståsted. Tilbakemeldingene er bakt inn i nåværende produkt.

Fagkonsulenter i SFF/USHT Oslo har lest gjennom den digitale kompetansepakken og gitt faglige innspill, kritiske tilbakemeldinger og språklig innspill underveis til oppbygging og innhold.

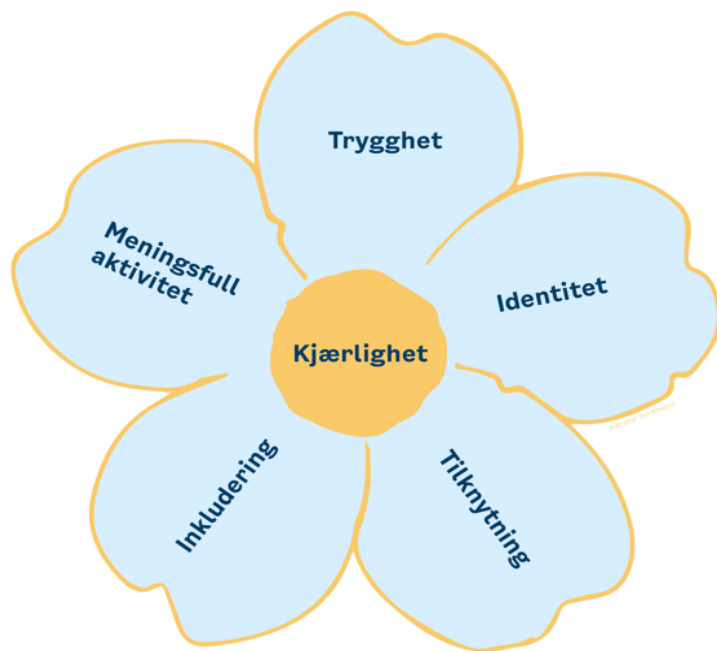
Vi spurte to ferievikarer om å lese gjennom den digitale kompetansepakken. Det var et ønske om å la medarbeidere uten fagutdanning teste ut konseptet.

Fagpersoner som tidligere har arbeidet i SFF/USHT Oslo, har bygget opp kurs om miljøbehandling, fagpersoner med spesifikk fagkompetanse på kjerneområder (kognitiv svikt, tann- og munnhelse, ernæring, musikk, implementering, digital refleksjon) i de ulike modulene har lest gjennom og gitt konstruktive bidrag til den digitale kompetansepakken. På denne måten har vi kvalitetssikret innholdet med fagpersoners fokus på hjemmetjenester, langtidshjem og helsehus, innenfor psykisk helse og demens før vi gjennomførte pilot.

Pilot

Før vi lanserte den digitale kompetansepakken med tre moduler sommeren 2021, fikk vi medarbeidere ved to langtidshjem til å gjennomføre en pilot. Vi ønsket også ha med medarbeidere i bydeler og på helsehus i piloten, men lyktes ikke med det på grunn av ulike årsaker knyttet til pandemi, vaksinasjon og sykefravær. Medarbeidere på psykiatriavdelinger og demensavdelinger fikk en gjennomgang av hva det vil si å delta i en pilot (vedlegg 3: agenda for oppstart pilot april 2021). Vi la særlig vekt på at den digitale kompetansepakken «Målrettet miljøbehandling» er første steg i å digitalisere opplæringen. Det betyr at det er noe ganske annet enn å gå fysisk på kurs. Deltakerne fikk informasjon om å gjennomgå to moduler i pilotperioden:

- Alle gjennomgår modulen «Personsentrert omsorg – en vei til verdighet»
- Langtidshjem 1 gjennomgår modulen «Fysiske omgivelser – en vei til mestring og aktivitet»
- Langtidshjem 2 gjennomgår modulen «Musikk og sang – en vei til samspill og trygghet»



Personsentrert omsorg

Alle mennesker har grunnleggende psykologiske behov; trygghet, identitet, tilknytning, inkludering og meningsfull aktivitet.

Personsentrert omsorg handler om å ta utgangspunkt i personens livshistorie og behov, og møte disse.

Digital refleksjon

En sentral del av prosjektet var å teste ut digital refleksjon. Invitasjon til å delta i felles oppstart og uttesting av digital refleksjon ble annonsert på Workplace (Oslo kommunes facebookside) og det ble sendt ut invitasjon pr e-post til ledere i hjemmetjenestene og institusjoner.

Fire tjenestesteder deltok, med 4 til 7 deltakere per tjenestested.

Vi valgte en modell med lokal mentor som gruppeleder. Mentor er en erfaren fagperson som er egnet til å veilede og tilrettelegge for faglig refleksjon. Alle grupper hadde fagsykepleier som mentor. I to av gruppene var avdelingsleder eller fag- og kvalitetssjef med som mentor nr.2.

Tilbudet varte i en periode på seks uker og innebar:

- et oppstartsmøte (vedlegg 4)
- to digitale samlinger i lokale grupper
- to digitale samlinger for mentorer
- et avslutnings- og oppsummeringsmøte for alle deltakerne

Det ble lagt til rette for et felles oppstartsmøte for gruppedeltakere og mentorer. 45 minutter for alle og 45 minutter ekstra for mentorene.

I denne perioden var fagkonsulent (SFF/USHT Oslo) tilstede i gruppenes lokale digitale møterom. Fagkonsulent fungerte som observatør og støtte for lokal mentor.

Erfaringer fra digital refleksjon

Erfaringen fra digital refleksjon, høsten 2021, viste tydelig at 6 uker for å gjennomgå modulen "Personsentrert omsorg - en vei til verdighet" er for lite. Anbefalingen fra mentorene var å sette av 12 uker. Da vil opplæringen foregå over to turnusperioder à 6 uker, og det er større sannsynlighet for å få med seg flest mulig av gruppedeltakerne.

Tjenestesteder som hadde tilrettelagt turnus med overlapp med dag- og kveldsvakt, med møtetid hver onsdag kl.14.00 - 15.00, la opplæringen til deler av møtetiden. Der dagpersonale (for eksempel fagsykepleier) var med i lokal gruppe valgte de å fortelle kort fra opplæringen på hvert morgenmøte.

I tillegg kom det frem at mentorsamlingene bør være temabasert. På den måten kan mentorene delta på de møtene der temaet er relevant. Dette fordrer at mentorer får fristilt tid til gjennomføring og deltakelse på mentorsamlinger.

Driftsmodell

Målrettet miljøbehandling er åpent tilgjengelig på <https://www.utviklingssenter.no/miljobehandling>. På en egen samleside om den digitale kompetansepakken finner man kursbeskrivelse, opplæringens oppbygning og informasjon for den som skal arrangere gjennomgang av opplæringen sammen med sine kollegaer. Det er det laget varianter av driftsmodell, avhengig av størrelsen på virksomheten eller kommunen. Vår anbefaling er at kurset er frivillig og det ikke settes opp i veldig stramme rammer med registrering og tidsstyring fra ansvarshavende sin side. Ledelsesforankring og tid er sentrale suksesskriterier for at kurset skal la seg gjennomføre. Dette kom som en klar tilbakemelding fra medarbeiderne i de gruppene som gjennomførte digital refleksjon.

I Oslo har vi valgt at to fagkonsulenter fra SFF/USHT igangsetter digitale oppstartsmøte for tjenestene som ønsker å starte kompetanseheving. Etter oppstartsmøte får mentorene veiledning i gruppe, med de samme fagkonsulentene. Antall ganger hvor fagkonsulentene fra SFF/USHT deltar i det videre avtales i oppstartsmøte.

Vi anbefaler tjenestene å organisere opplæringen i lokale grupper, med en erfaren fagperson som mentor for gruppen. Fagkonsulenter i SFF/USHT Oslo inviterer til oppstartsmøte for gruppedeltakere og mentorer, for å gå i gang med modulen «Personsentrert omsorg – en vei til verdighet». Mentorordning er for støtte, veiledning og lokal fremdrift i gruppen. Det er lagt opp til refleksjon i gruppe for økt læring og praksisnær gjennomføring. Det er laget oppgavehefter til alle moduler, som kan brukes digitalt eller analogt.

Vi tenker at dette blir god igangsetting av læringsprosessen, som har overføringsverdi når gruppene går selvstendig i gang med modulene som omhandler miljøbehandlingsmetoder.

Gjennomføring oppsummert

- Bred annonsering av MåMil, med dato for oppstartsmøte
- Etablering av lokale grupper med lokale mentorer
- Oppstartsmøte i regi av fagkonsulenter i SFF/USHT Oslo

- Mentorsamlinger i regi av fagkonsulenter i SFF/USHT Oslo
- Refleksjon i lokale gruppe
- Oppgavehefter til bruk i gjennomføringen

Digitalt kurslokale

Som en del av driftsmodellen i Oslo, er det opprettet et digitalt kurslokale i Teams. Det er et rom for erfaringsdeling og mentoroppfølging, som sannsynligvis tas i bruk våren 2022.

Vedlikehold av kompetansepakken

Det anbefales redigering, revidering og oppdatering en gang per år. Det er opprettet en mailadresse for tips, tilbakemeldinger og eventuelle spørsmål om den digitale kompetansepakken. Denne betjenes av fagkonsulenter ved SFF/USHT Oslo.

Forankring

Å jobbe med opplæring, refleksjon, diskusjon og jobbe praktisk med målrettet miljøbehandling krever tid. Derfor anbefaler vi at arbeidet med målrettet miljøbehandling forankres på ledernivå.

På startsidene, under «Om den digitale kompetansepakken» har vi laget forslag til struktur for lederforankring og organisering av mentorer. Det må gjøres lokal tilpassing etter virksomhetens/kommunens størrelse og tjenesteorganisering. Der finnes også et kapittel «Til deg som er mentor» med informasjon om hva det innebærer å være mentor og praktiske tips til gjennomføringen av gruppeprosessen.

Kommunikasjonsplan

Det hjelper ikke å ha innhold som er gull verdt, dersom ingen vet hvor de finner det, eller hvordan innholdet skal benyttes. Derfor anbefaler vi strukturert og tilgjengelig kommunikasjon før hver kursoppstart.

I Oslo har vi valgt å annonsere oppstartmøte for de som vil ha starthjelp til å gå i gang med “Personsentrert omsorg – en vei til verdighet”. Dette gjennomføres digitalt i første del av mars 2022. Det sendes ut e-poster i god tid før oppstart, til ledere på flere nivåer, fag- og kvalitetssjefer og fagsykepleiere i bydelene. Informasjonen i e-posten handler om å vise til den digitale kompetansepakken, dens åpenhet og særlig informasjonen i kapitlene om forankring og anbefalt gjennomføring i modulen “Om den digitale kompetansepakken.”

I oppstartmøte får gruppedeltakerne en gjennomgang av hvordan de, i sin lokale gruppe kan gjennomføre opplæringen, anbefalt bruk av tid og hyppighet for de lokale møtene. Det blir en egen sekvens for mentorene, med deling av tips til veiledningsprosessen de skal i gang med, og det avtales hvor mange ganger mentorene møter fagkonsulentene til digital erfaringsdeling og veiledning.

I “Om den digitale kompetansepakken” finner du tips til gjennomføring.

Veien videre

Flere moduler

I innsiktsarbeidet og kartleggingen ble det tydelig at tjenestene ønsker flere moduler enn de vi har laget innenfor prosjektperioden. Det anbefales å lage disse.

De modulene som tjenestene ønsker er:

- Dyreassistert terapi/dyreassistert aktivitet
- Fysisk trening og aktivitet
- Grønne inne- og uterom, sansehage
- Erindring (forslag å la erindring gå som en rød tråd gjennom alle modulene)

Det anbefales å søke Statsforvalteren i Oslo og Viken om midler for å lage resterende moduler. Det finnes interne fagressurser på miljøbehandlingsmetodene i SFF/USHT Oslo og man har der god oversikt over eksterne fagressurser som kan bidra på forespørsel.

Kommentarer fra medarbeidere som har gjort seg kjent med innholdet

«Dette gir økt kvalitet for beboere, pårørende og økt arbeidsglede»

«Jeg er helt sikker på at dette vil medføre mindre bruk av makt og tvang i tjenesten»

Vedlegg

Vedlegg 1: Spørreskjema til pårørende

Til deg som er pårørende

Hva bør et kurs om miljøbehandling inneholde for å være nyttig for helsepersonell som samarbeider med personer med psykisk sykdom og personer med demens?

Spørsmålene vi ønsker svar på:

- **Hva er viktig for deg som pårørende, at helsepersonell har av kunnskap når det gjelder miljøbehandling?**
- **Hva synes du må være med i et slikt kurs?**

Bakgrunn for spørsmålene

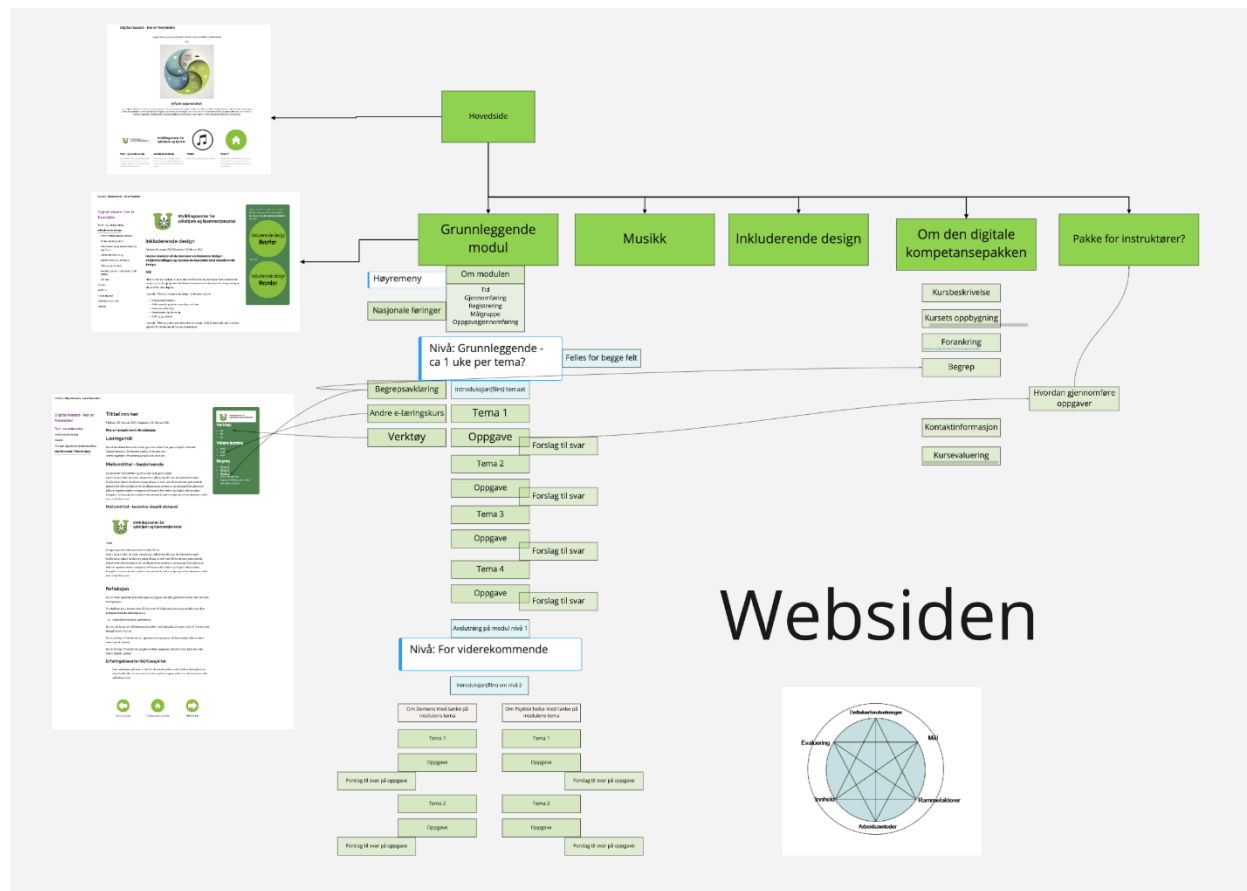
Personer med psykisk sykdom og personer med demens kan tidvis oppleve uro, tilbaketrekning, motsette seg helsehjelp og/eller ha utagerende adferd. Målrettet miljøbehandling (eller miljøterapi) kan gi økt mestring, velvære og bedre kommunikasjon, samt dempe angst og uro, og forebygge uønskede hendelser.

Miljøbehandling er: «Hvordan fysiske, psykiske og sosiale forhold må tilrettelegges, for å oppnå best mulig trivsel, mestring og vekst» Eldreomsorgens ABC, psykiske sykdommer i eldre år KM. Kristiansen/TN. Skjellestad

Senter for fagutvikling og forskning/Utviklingssenter for sykehjem og hjemmetjenester skal utvikle et nytt kurs for helsepersonell i hjemmetjenesten, på helsehus og i langtids hjem i Oslo kommune, som arbeider med personer med demens og personer med psykisk sykdom. Arbeidstittel er: **Målrettet miljøbehandling – gir forebygging og mestring**. Det er viktig å høre hva pårørende til personer med psykiske utfordringer og personer med demens mener. Brukerne og medarbeiderne i tjenestene skal også uttale seg.

Vi er svært takknemlige for ditt bidrag!

Vedlegg 2: Digitalisering av kursinnhold



Vedlegg 3: Agenda for oppstart av piloten april 2021

Piloter:

Langtidshjem 1 med fire medarbeidere fra to psykiatriavdelinger.

Langtidshjem 2 med fire medarbeidere fra demensavdeling og psykiatriavdeling.

Kort orientering om prosjektet

Prosjektgruppen: Sigrid Aketun, Ellen Wasserfall, Elsie Louise Hannon, Senter for fagutvikling/Utviklingssenter for sykehjem og hjemmetjenester (SFF/USHT Oslo)

Tjenestedesigner: Sara Marie Vollset

Midler fra Statsforvalteren i Oslo og Viken (tidligere Fylkesmannen Oslo/Akershus)

Mål med prosjektet

Målet på kort sikt er:

- 1) Ansette prosjektleder som utarbeider prosjektbeskrivelse og identifisere behovene til virksomhetene i bydeler, langtidshjem og helsehus
- 2) Utarbeide skreddersydd kompetansetilbud innen demens og psykisk helse – to fagområder som har likheter og ulikheter

Målet på lengre sikt er at:

- 1) kurset gir ansatte økt kompetanse (Linda Lai, definisjon) om bruk av ulike metoder som bygger på personsentrert omsorg
- 2) personer med demens og personer med psykisk sykdom opplever bedret livskvalitet gjennom målrettede miljøtiltak
- 3) hjemmeboende/pasienter/beboere mottar individuelt tilpassede tiltak uavhengig av tjenestenivå og bosted i Oslo
- 4) medarbeidere opplever større grad av å gjøre en meningsfylt jobb
- 5) medarbeidere opplever større grad av trygghet og mestring og at sykefraværet reduseres

Innsiktsarbeidet; intervjuer og samtaler, og to workshops, samt tilbakemeldinger fra beboere og pårørende, har vi laget et produkt på bakgrunn av dere medarbeidere i

Målrettet miljøbehandling – gir forebygging og mestring

tjenestenes faglige behov. Pga. pandemien ble det nødvendig å hel-digitalisere produktet. Tre moduler er klare til testing.

Hva det vil si å være pilot

Målrettet miljøbehandling er første steg i å digitalisere opplæringen. Det betyr at det er noe ganske annet enn å gå fysisk på kurs.

Dere gjennomgår to moduler i pilotperioden.

Alle gjennomgår modulen «Personsentrert omsorg – en vei til verdighet»

Langtidshjem 1 gjennomgår modulen «Fysiske omgivelser – en vei til mestring og aktivitet»

Langtidshjem 2 gjennomgår modulen «Musikk og sang – en vei til samspill og trygghet»

26.04. sender vi ut en questback.

28.04. møtes vi på Teams for muntlige tilbakemeldinger

Innhold og gjennomføring av piloten v/Sara Marie Vollset

Innhold

Teksten, forståeligheten

Vi vil høre om oppbyggingen er intuitiv

Gjennomføring

Hvor langt kom dere på 14 dager?

Viser siden og mulige veier videre

Mai 2021 prosjektgruppen redigere modulene etter tilbakemeldinger fra piloten

Juni 2021 kvalitetssikring av innholdet, før offentliggjøring

Kontaktinformasjon i pilottiden til prosjektleder

Vedlegg nr.4: Pilotperioden og program for oppstartmøte

Plan for pilotperioden 20.10.2021 – 01.12.2021

- **Oppstartmøte** 20.10. kl.13.00-14.45 uke 42
- Møte med mentor og gruppe x 4 uke 43
- **Møte med mentorene uke 45**
- Møte med mentor og gruppe x 4 uke 46
- **Møte med mentorene uke 47**
- **Avslutning** med alle 01.12. kl.13.00 uke 48
- En fagkonsulent er logget på digitalt på hvert av de lokale møtene, kan kontaktes i møtet, støtte til mentor

Program oppstartmøte oktober 2021

For alle kl.13.00 – 13.45

Mål: deltaker er forberedt til opplæringen og til å delta på samlinger og bidra til egen læring

- Et utvalgt filmklipp «Gylne øyeblikk» (3 min.)
- Om den digitale kompetansepakken
 - Modulen Personsentrert omsorg – en vei til verdighet (grunnmodul, lurt å starte med, legge føringer for hvilke deler av modulen de skal arbeide med)
 - Beskrivelse av prosessen 20.10. – 01.12.
 - Refleksjon i gruppe
 - Oppgavehefte
 - Format på pc og mobil

Målrettet miljøbehandling – gir forebygging og mestring

For mentorene kl. 14.00-14.45

Mål: mentor er forberedt til å gjennomføre veiledning Forslag til gjennomføring av den digitale kompetansepakken

- Veiledning/refleksjon (tips, spørsmålene i oppgaveheftet)
- Tilrettelegge for påfyll ut fra sine behov/oppgaver

